

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *P. Gy.*

Cím: *Látogatás a halhatatlanságnál a Tisztviselőtelepen*

Forrás: *Az Est*

Bp

(Hely)

1936 X 16

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Jókai dísz

Idő

"1936"

Személy

Helyszám

Látogatás a halhatatlanságnál, a Tisztviselőtelepen

Beszélgetés Jókai özvegyével a Jókai-reinkviákkal tele lakásban

— Az Est tudóstírójától —

Derűs, őszi napon a Tisztviselőtelepen egyik villájában beszélgetünk Jókai Mórnéval, aki 34 év óta elvisszavonultan, mint a nagy mesemondó özvegye.

— Ne nehezteljen, de nem nyilatkozhatom, — mondja — nem akarok szerepelni.

Hellyel kínál. Kis biedermeierasztalka mellé ülünk.

— Jókai bútor. Az a szék is az, amiben ül. Itt a lakásban nagyon sok emléktárgy van az uramtól, ezeket szívesen megmutatom.

Jókai és Petőfi

Ölyan Jókai Mórné lakása, mint egy múzeum. Az egyik falon francia forradalmárok arcképei, régi kőkarok, egyszerű feketére festett puhafarámákban.

— Az uram 1846-ban együtt lakott Petőfivel

a Dohány utcában. Az ő lakásuk falait díszítették ezek a képek. Amikor Petőfi megnősült, a képeket Jókainak adta. Közülük több a Petőfi—Jókai-múzeumban van már, néhány még nálam. Ezeket halálom után szintén a múzeum kapja.

Embermagasságú álló óra a képek mellett. Különös óra. Nemcsak az időt mutatja, hanem a napnak és holdnak járását, a hét napjait és az égvöet, amelyben vagyunk.

Több száz éves,

a szerkezetben lévő feljegyzés szerint 1721-ben javították első ízben. Jókai nagyon szerette, ott állt dolgozószobájában.

Bekeretezett, üveg alatt teleírt pergament. 1894-ben Jókai 50 éves írói jubileuma alkalmából a párizsi magyarok üdvözlőiratot küldtek neki.

Munkácsy Mihály sajátkezűleg írta a szöveget

a pergamentlapra:

— Távól az édes magyar hazától, — így kezdődik az üdvözlő irat — de

érzelem és gondolkodásban és törekvésben itt is mindnyájan magyarok, részt kérünk ma magunknak nemzetünk öröméből, Ünnepelni akarjuk legnagyobbjaink egyikét, a nagy magyar költőt, Jókai Mórt...

Az üdvözlő sorok alatt sokszáz név: az akkori párizsi magyar kolónia tagjainak névaláírásai.

Mór stílusú szekrényke áll a következő szoba ajtaja mellett. Ez is egy bútor Jókai lakásából. Rajta egy régi fénykép. Magyarruhás, huszárcsásós hölgyet ábrázol a kép. A rokolyán Magyarország térképe, a hölgy kezei bilincsbe verve.

„Asszonyom,
ez nem jelmez,
ez politika!...”

— Türr István feleségének, született Bonaparte hercegnőnek fényképe ez. Egyszer

egy udvari bálon ebben a jelmezben jelent meg a Bach-korszak idején,

hogyan tüntessen az elnyomatás ellen. Ferenc József megpillantva Türrné, hozzálépett és indulatosan mondotta: — Asszonyom, ez nem jelmez, ez már politika!

— A fényképet Türr István ajánlódokozta nekem — fejezte be az elbeszélést Jókai özvegye.

A mór stílusú szekrénykén egy

díszkard függ. Ennek is érdekes története van. Jókainé — akkor még Nagy Bella — Jókai »Dalma« című darabjában a címszerepet játszotta. Dalma, a fiúnak nevelt királylány férfiruhában, kardosan lép a színpadra. A színház természetesen kasírozott kardot szerzett be. Az első előadás után Jókai egy valódi díszkardot küldött Nagy Bellának a következő sorokkal:

— Igazi királynő nem játszhatik műkarddal...

A szekrénykéből megkopott pasziánsz kártya

kerül elő. Jókai, ha munka közben elfáradt, ezzel a kártyával pasziánszozott. Szobrászművésznek is dícséretére válnék az

a Jókai által fából faragott kis női szobrocska.

melyet özvegy Jókainé ugyancsak a szekrénykében őriz. De jó festő is volt a nagy magyar mesemondó. Gyönyörű, mélykék szemű, idős asszony képe tekint le az egyik falról. Jókai festette az anyjáról.

— Ilyen kék szeme volt az uramnak is. Ott függött ez a festmény a hálószobájában az ágya felett, azzal a másik képpel, mely most is emellett van.

A másik kép Jókainé fényképe. 1898-ban, Petőfi halálának 50 éves évfordulóján »Apotheosis« címen Jókai költeményt írt, melyet Nagy Bella szavalt el a Fővárosi Színházban. Akkor készült ez a felvétel.

Szomszédságában egy másik kép. Ez is Jókainé képe. Finom, aprólékosan kidolgozott ceruzarajz. Rajta apró betűkkel Jókai írása: »Rajzolta Jókai Mór. 1903 jún. 8. Siófok.«

A három márvány fej?

Furcsa szobor ötlík a szemembe,
három márványba faragott fej.

Raguzában az egyik kapun van az eredeti szobor, ez annak a másolata. *Ennek a történetét írta meg Jókai »A három márványfej« című regényében.*

A lakás minden sarkában Jókai- emlékek. A falon képek, szobrok. És fényképek Jókairól és Jókainéről. Az egyiken egymás mellett állnak. *Jókai csaknem két fejjel magasabb feleségénél. Szálfaegyenes, karcsú férfi. Ekkor 75 éves volt. A kép éles*

és jól látható Jókai keze. Fiatalos, ránc nélküli kéz. Az ifjú férj valóban »nem vén ember« ezen a fényképen.

Özvegy Jókai Mórné hálószobájában is Jókai-képek. Az ágy mellett egy Jókai-fénykép dedikációval: »Nagy Bellának emlékül 1896 dr. Jókai Mór.«

— A doktor címre büszke volt,

majdnem mindig így írta alá a nevét.

A svábhegyi villa fényképe is a falon függ. A háború alatt Jókainé eladta a villát és *hadikölcsönt vett érte.* A kandallón zsolnai majolikából virágtartó J. M. monogrammal.

— Mindent a múzeumnak hagyok — ismétli Jókai özvegye.

Távozóban a magyar bútorokkal berendezett fedett verandán megmutat egy tulipános ládát.

— Amikor írói jubileuma volt, Komárom városa összegyűjtötte

Jókai iskolai bizonyítványait,

melyeket ebben a ládában adtak át neki. Azzal a gondolattal foglalkozom, hogy *a ládát Komáromnak adom.* A kettétépett város magyar felének, persze.

P. Gy.